

kckz
special

**10 jaar
Kenniscentrum
Kraamzorg**

iStock

10 jaar Kenniscentrum Kraamzorg

Vanaf april 2013 schreven de eerste beroepskrachten zich in het Kwaliteitsregister in. Esther van der Zwan, directeur KCKZ, blikt terug en vooruit.

“**N**iet te geloven dat er alweer 10 jaar voorbij zijn! Kraamzorg was de enige beroepsgroep van zorgprofessionals aan wie geen bij- en nascholingsseisen werden gesteld. Het ministerie van VWS gaf ons opdracht dat te veranderen: de kraamzorg moest een professionele beroepsgroep worden met een eigen kwaliteitsregister. De toenmalige directeur

Marie-Pauline van der Ven en ik reden in de startperiode samen het hele land door. Om organisaties en kraamverzorgenden te informeren over de komst van het register en de accreditatie. Niet iedereen zag dit gelijk zitten. Maar er waren ook veel mensen die zeiden: ‘misschien worden we hierdoor eindelijk voor vol aangezien.’”

Wat is er bereikt

“Het register is omarmd door de sector: we zijn het echt met z’n allen gaan doen. De kraamzorg is nu een volwaardige en volwassen beroepsgroep, dus een groot compliment aan de sector! Met beroepsvereniging NBvK en branchevereniging Bo Geboortezorg hebben we de beroepsgroep steviger op de kaart

“De kraamzorg is nu een volwaardige en volwassen beroepsgroep. Hulde aan de sector!”

gezet. Nu zit de kraamzorg overal aan tafel, maar dat was tien jaar geleden echt niet vanzelfsprekend... Een belangrijke mijlpaal voor het vak was de komst van landelijke protocollen kraamzorg. Het was een hele klus om ze samen met de sector tot stand te brengen. Er komt binnenkort een nieuwe tool waarmee ze, in het gezin, nog makkelijker te raadplegen zijn. Wij droegen en dragen ook ons steentje bij aan de kennisoverdracht rond het vak. Dat doen we met onze specials in samenwerking met vaktijdschrift Kraamsupport, en het organiseren van congressen zoals Zorg rondom de geboorte (zie pagina 14).”

Per 1 april 2023 start de nieuwe herregistratieperiode: wat verandert er

“Dit jaar gaan 1700 kraamverzorgenden zich herregistreren en volgend jaar nog eens 4400. We gaan hierover natuurlijk weer voorlichtingsbijeenkomsten organiseren. Sinds corona doen we die online, want dat blijkt iedereen het fijnste te vinden. Door de thematische indeling van de diverse onderdelen passen veel scholingen die nu al gegeven worden ook in de nieuwe norm. Opleiders en kraamzorgorganisaties hoeven hun scholingsaanbod dus niet om te gooien. Er is zelfs meer vrijheid in de keuze van inhoudelijke onderwerpen. De bij- en nascholing van kraamverzorgenden kan hierdoor ook makkelijker aansluiten bij wat het VSV (verloskundig samenwerkingsverband) belangrijk vindt, dus bij de eisen die vanuit de regionale geboortezorg aan professionals worden gesteld.”

We doen het samen

“Kraamverzorgenden doen hun werk met liefde. Zij zijn er voor moeder & kind in Nederland. Vanuit het KCKZ zijn wij er om ervoor te zorgen dat de beroepsgroep zich blijft ontwikkelen. Dat kraam-

verzorgenden steeds de inhoudelijke kennis opdoen die bijdraagt aan de uitoefening van hun vak. Wij zijn er om *jou* daarin te ondersteunen. We snappen best dat inloggen in je dossier geen dagelijkse kost is en best lastig kan zijn. Als je vragen hebt, kun je die altijd bij ons stellen. We helpen je er graag mee. Ook zijn wij blij met jullie feedback! Ben je bijvoorbeeld niet tevreden met een scholing; kun je er niks mee in je werk of voldoet die niet aan je verwachtingen? Laat het ons graag weten! Dat soort signalen zijn belangrijk voor ons.”

En verder

“Waar staat de kraamzorg over 10 jaar? Samen met Bo Geboortezorg ontwikkelen we daar een visie op, waarin uiteraard de kernwaarden van kraamverzorgenden (zie pagina 12-13) terug te vinden zijn. Vanuit het KCKZ denken wij mee over de relevante ontwikkelingen in de geboortezorg. Een nieuwe uitdaging is het werken met een digitaal patiëntendossier waarbinnen je, naast het vastleggen van gegevens, ook uitwisselt en samenwerkt met ketenpartners. Wij nemen deel aan de werkgroep van Babyconnect die gaat over digitale gegevensuitwisseling; het is belangrijk dat het geheel aansluit bij de dagelijkse praktijk. Ook verdiepen we ons in de invloed van digitale ontwikkelingen op het vak. En hoe wij daarin een rol kunnen spelen, door de ontwikkeling te faciliteren en toegankelijker te maken. Zodat niet iedere kraamverzorgende en kraamzorgorganisatie het wiel hoeft uit te vinden.”

Esther van der Zwan is sinds augustus 2020 directeur van het KCKZ. Ze nam de leiding over van Marie-Pauline van der Ven, met wie zij acht jaar intensief samenwerkte als secretaris. Samen stonden ze aan de wieg van het Kenniscentrum Kraamzorg. “Het professionaliseren, profileren en positioneren van de kraamzorg is belangrijk. Samen met de sector en beroepsgroep zet ik me daarvoor met veel plezier in.”

Herregistratie 2023

Hieronder zie je hoe de komende registratieperiode eruitziet, die deze maand start. Aan welke norm je als kraamverzorgende moet voldoen om je te kunnen herregistreren. En welke bij- en nascholing je hierbinnen gaat volgen.

Uitgangspunten van de nieuwe herregistratienorm 2023 zijn:

- De nieuwe registratieperiode duurt opnieuw vier jaar
- In deze periode moet je minimaal 40 punten halen met bij- en nascholing is. Dit staat gelijk aan 40 studie-uren.
- In deze periode moet je per jaar minimaal 200 uur kraamzorg verlenen.
- Iedere kraamverzorgende moet een geldig EHBO-certificaat uploaden in haar dossier en vermelden tot welke datum deze geldig is.

Onderdeel A: Vaardigheidstrainingen

Binnen dit onderdeel behaal je minimaal 12 punten.

1. EHBO kinderen

- Theorie (minimaal 2 scholingen)
- Praktische en communicatieve vaardigheden (minimaal 2 scholingen)

2. Baby-, kinder- en volwassenen-reanimatie

- Theorie
- Praktische en communicatieve vaardigheden

3. Acute situaties in het kraambed

- Fysiologie en pathologie (theorie)
- Praktische en communicatieve vaardigheden

Onderdeel B: Inhoudelijke vakkennis

Binnen dit onderdeel behaal je minimaal 12 punten.

1. Voeding pasgeborene (minimaal 2 scholingen borstvoeding)

2. Verdieping inhoudelijke kennis kraamzorg

3. Signaleren van en handelen bij risicovolle situaties

4. Voorlichting en instructie

Onderdeel C: Ondersteunende vakkennis

Binnen dit onderdeel behaal je minimaal 8 punten.

Je volgt binnen dit onderdeel 3 scholingen waarin je kennis en vaardigheden opdoet over onderstaande thema's. Iedere scholing bevat minimaal 1 van de genoemde thema's, maar het mag ook een combinatie van meer thema's zijn. (De uitwerking staat in het accreditatiereglement voor opleiders op onze site.)

Thema's die onder ondersteunende vakkennis vallen:

- Methodisch werken
- Communicatie
- Beroepshouding
- Ketensamenwerking
- Vraaggericht werken
- Digitalisering
- Rapporteren

Onderdeel D: Verdieping en algemene onderwerpen

Binnen dit onderdeel behaal je minimaal 8 punten.

1. Partusassistentie/Acute Verloskunde*

- Reanimatie natte pasgeborene
- Vervroegde inzet
- Acute Verloskunde

2. Verpleegtechnische handelingen**

3. Kennisoverdracht in grote groepen

(Webinar, congres met > 20 deelnemers)

4. Overige onderwerpen

* Voor het verkrijgen van de **Verdieping Partusassistentie/Acute Verloskunde** op het certificaat moet je minimaal 3 scholingen volgen en totaal minimaal 8 punten behalen in onderdeel D1. Iedere scholing bevat reanimatie natte pasgeborene.

** Voor het verkrijgen van de **Verdieping Verpleegtechnische handelingen** op het certificaat moet je minimaal 8 punten behalen in Onderdeel D2.

Van baker tot kraamverzorgster

Deze foto werd rond 1933 genomen in Utrecht (fotograaf onbekend). Aan het witte overschort kun je zien dat deze zuster van Wit Gele Kruis Wijkverpleging een modern opgeleide kraamverzorgster was.

Bron: FNI.nl (dossier Kraamzorg Thuis)

De basis van de kraamzorg als professioneel beroep ligt bij de komst van de eerste opleiding. In 1926 ontwierp de Commissie inzake Kraamhulp een opleiding voor bakers, met daarnaast een uitgebreidere scholing voor kraamverzorgsters.

Wie voor die periode thuis beviel kreeg meestal hulp van bakers en vroedvrouwen. Dit waren oudere, ervaren vrouwen die zelf kinderen hadden grootgebracht en andere moeders hadden bijgestaan. Hier komt dus de benaming 'bakerpraatjes' vandaan. Zo was er het idee dat als je veel aan je buik krabt je een kindje met veel haar krijgt. Of dat veel azijn drinken een makkelijke bevalling geeft.

Eén op de zeven baby's stierf in die tijd voor de eerste verjaardag. Rond 1900 was de sterfte onder pasgeborenen zo groot dat er een medisch offensief opkwam om gezinnen bewust te maken van hygiëne. Dankzij de arts Semmelweis was nu ook bekend dat het belangrijk is dat artsen en vroedvrouwen hun handen wassen voor het verrichten van inwendig onderzoek. Dat dit de vaak dodelijke kraamvrouwenkoorts voorkwam. De nieuwe inzichten op het gebied van

hygiëne drongen echter maar langzaam tot bakers en moeders door. Zo ontstond er behoefte aan beter opgeleide hulp bij de thuisbevalling.

Een leerling-kraamverzorgster volgde (na 1926) 18 maanden theorie- en praktijklessen, waarvan 6 in een kliniek. Ze moest vooral signaleren en voorlichting geven. Verder assisteerde ze bij de bevalling, verzorgde moeder en kind en rapporteerde wat afweek van een normaal kraambed.

De opleidingscapaciteit voor kraamverzorgsters bleek te klein voor de vraag. Daarom boog de Commissie zich in de jaren '40 weer over de kraamzorg.

Bekijk het dossier Kraamzorg Thuis op FNI.nl, het online kenniscentrum voor de geschiedenis van verpleging en verzorging: www.fni.nl/kraamzorg-thuis

‘Kwaliteit brengt kraamzorg vooruit’

Kraamverzorgende Bianca Noordeloos en kraamzorgdirecteur Linda Bregman zaten in de commissie die adviseert en meedenkt over de nieuwe herregistratie-eisen. “Het was een mooi proces om bij betrokken te zijn. De ideeën van de mensen uit het veld zijn heel goed opgenomen.”

Welke eisen stellen we met de sector na 2023 aan de beroepsgroep van kraamverzorgenden? Dat is het vraagstuk waarover de herregistratiecommissie zich boog.

Linda: “We kwamen diverse keren virtueel bijeen. Het gezelschap bestond uit 9 mensen met uiteenlopende posities in de kraamzorg. Naast kraam-

verzorgenden en kraamzorgmanagers was er bijvoorbeeld ook iemand van HR en iemand van de opleiding bij.” **Bianca:** “Er waren zowel grotere als kleinere kraamzorgorganisaties betrokken, en ook een zelfstandige kraamverzorgende.” **Linda:** “Een goede afspiegeling van de kraamzorg, van mensen die voor kwaliteit gaan. Samen wogen we af welke kennis en vaardigheden belangrijk zijn om

het vak goed te blijven uitoefenen. Complimenten voor het KCKZ-team, voor hoe zij dit proces hebben vormgegeven. Zij staan echt open voor onze kanttekeningen en ideeën, en hebben die steeds goed verwerkt.”

10 jaar kwaliteitsregister

Linda: “In het verleden werd soms best denigrerend gedaan over het beroep. Het stond zelfs een periode ter discussie of kraamzorg wel in het basispakket van de zorgverzekering moest blijven! Met de komst van het Kwaliteitsregister Kraamzorg werd de kraamzorg serieus genomen. De professionaliteit van de beroepsgroep wordt nu erkend.”

Bianca: “Wij werken op onszelf in de gezinnen, in een heel intieme en kwetsbare periode. Het is daarom extra belangrijk dat we onze kennis en expertise blijven toetsen én verbreden. Ook moeten we aan de buitenwereld zichtbaar maken dat ons beroep meer omvat dan een baby’tje in bad doen. Dankzij het register kunnen we laten zien dat we professionals zijn met veel kennis, en dat we ons blijven ontwikkelen.”

Goed te volgen

“De herregistratie-eisen zijn niet bedacht vanachter een bureautje, maar hebben een duidelijke relatie met de praktijk”, zegt Bianca. **Linda:** “De commissie heeft ook meegekeken naar hoe de eisen en het dossier professioneel zijn ingericht zijn, maar wél ook heel leesbaar en gebruiksvriendelijk zijn voor kraamverzorgenden.”

Bij hun liefde voor de kraamzorg staat bij zowel Linda als Bianca nog altijd één persoon model, namelijk de kraamverzorgende die zij zelf als kraamvrouw meemaakten. Voor Bianca was zij inspiratiebron om zelf kraamverzorgende te worden. Zo werd ze later haar collega tot deze vrouw met pensioen ging. De kraamverzorgende van Linda is later bij haar komen werken.

Bianca Noordeloos werkt als kraamverzorgende in West-Friesland, in april start ze als zelfstandig zorgverlener. “Dit biedt mij de gelegenheid om nog meer te focussen. Ik hoop dat ik dit mooie beroep nog heel lang mag uitoefenen!”

Linda Bregman was 30 jaar directeur van PKZ Kraamzorg in Zoetermeer. “Van origine ben ik verpleegkundige. In het kraambed van mijn eerste kind besloot ik zelf een kraamzorgbedrijf te beginnen: ik was getroffen door hoe belangrijk

en fijn deze zorg is, maar de organisatie was vreselijk rommelig en cliëntonvriendelijk! Ik hield me binnen PKZ altijd bezig met kwaliteitszorg en veiligheid.” Linda heeft PKZ Kraamzorg net verkocht: “Maar ik ben te jong om ‘pensio-nado’ te zijn en wil met het huidige tekort aan handen in de zorg niet stilzitten. Ik ga mijn oude vak weer uitoefenen, in de verpleegkundigenpool van ons lokale ziekenhuis.”

Breder én meer verdiepingsmogelijkheden

“Om goede kraamzorg te kunnen verlenen heb je in deze tijd een breed pakket aan kennis en vaardigheden nodig”, vervolgt Bianca. “Het is zo belangrijk dat je aanvoelt wanneer en waar je bij een gezin de diepte moet ingaan. Met kennis van moeder- en kindzorg alleen kom je er nu niet meer. Je moet tegenwoordig ook digitaal handig zijn, gesprekstechniek beheersen, met verschillende culturen kunnen omgaan. De herregistratie-eisen voorzien in die breedte. En tegelijk heb je nu als kraamverzorgende meer flexibiliteit. Je kunt zelf bepalen op welke vaardigheden en kennis jij het accent wil leggen. En op welke onderdelen je de verdieping zoekt.” **Linda:** “Ook voor de kraamzorgorganisaties is het registratiesysteem nu meer toekomstbestendig. Zij kunnen hiermee hun team beter doorscholen. Eerder was het lastig om scholingen in te kopen als de ene groep in een andere fase zat dan de andere.”

‘Wij helpen je graag verder’

Als je het Kenniscentrum belt met een vraag over je dossier of herregistratie krijg je Daisy, Barbara of Mirjam aan de telefoon. Wie zijn deze drie dames en wat zijn hun tips?

Het KCKZ-team: van links naar rechts - Mirjam, Barbara, Betty, Daisy en Esther

Mirjam

Mirjam Duindam werkt al vanaf het vroege begin op het kantoor van het KCKZ in Hoofddorp. Ook zij viert dus bijna haar 10-jarig jubileum. “Sinds 2014 werk ik hier met veel plezier, drie dagen per week. In het begin lag mijn aandacht vooral bij het kwaliteitsregister en het contact met de kraamverzorgenden en opleiders. Tegenwoordig ondersteun ik Esther en Betty (de directeur en de beleids-

medewerker van het KCKZ) en doe ik ook werkzaamheden op financieel gebied.”

“Voor ik hier kwam werken, kende ik kraamzorg alleen van mijn eigen kraamtijd. Die was heel fijn. Door deze functie ben ik mij nog veel meer gaan realiseren waar kraamverzorgenden allemaal mee te maken kunnen krijgen. Het verloopt ook niet bij iedereen zo probleemloos als bij mij. Mijn respect

voor de beroepsgroep is daardoor groter geworden. Je komt bij zoveel verschillende gezinnen en hebt zoveel verantwoordelijkheden. Vanuit het KCKZ willen wij kraamverzorgenden graag goed ondersteunen. Zodat het bijhouden van je register geen kopzorg wordt en jij je kunt richten op de zorg voor moeder en kind.”

Mirjams tip: “Bekijk je dossier met enige regelmaat. Check bijvoorbeeld na iedere scholing wel even of de punten netjes zijn bijgeschreven. Je weet dan precies wat je nog moet doen en komt niet voor verrassingen te staan.”

Daisy

Daisy Luiten werkt sinds juni 2016 bij het Kenniscentrum Kraamzorg. “Daarvoor was ik inkoopassistent bij V&D op het hoofdkantoor. Na 16 jaar retail kwam deze functie op mijn pad. Ik doe dit drie dagen per week met heel veel plezier. Mijn aandachtsgebied ligt bij het kwaliteitsregister. Ik beantwoord de vragen van kraamverzorgenden telefonisch en per e-mail. Ook houd ik mij bezig met het beoordelen van de dossiers.”

“Door deze functie ontdekte ik dat ik zorg veel leuker vind dan retail (handel, red.). Ik leerde hier veel nieuwe dingen. Zo had ik bijvoorbeeld nog nooit van partusassistentie of accreditatie gehoord. Ik vind het leuk om met kraamverzorgenden te spreken: ze zijn altijd zo opgewekt en vriendelijk.”

Daisy's tip: “Wij kunnen de vragen meestal eenvoudig beantwoorden, soms tot grote opluchting van de beller. Blijf er dus niet te lang mee rondlopen. Bel ons als je er niet uitkomt.”

Barbara

Barbara de Ruiter werkt sinds 2020 bij het KCKZ. “Ik werk al ruim dertig jaar in de geboortezorg in verschillende functies, zoals O&G verpleegkundige, lactatiekundige, manager bij een kraamzorgorganisatie en lid van de werkgroep protocollen van het KCKZ. Vanuit mijn functie nu help ik kraamverzorgenden in het hele land met hun registratie. Dat doe ik met veel plezier. Ik ben ook betrokken

De meest gestelde vragen

1 Wat zijn mijn inloggegevens?

De gebruikersnaam van jouw dossier in PE-Online is **KCKZ-.....** (je registratienummer)
De gebruikersnaam van jouw leeromgeving is **kckz-.....** (je registratienummer)
Het wachtwoord kan je altijd zelf veranderen.

2 Mijn registratieperiode is verlopen, maar mijn dossier is nog niet compleet.

Heb je alle scholingen tijdig afgerond, dan heb je nog een maand de tijd om het aan te melden. Lukt dat niet, neem dan zo snel mogelijk contact met ons op.

3 Waar kan ik scholingen vinden?

Alle geaccrediteerde scholingen zijn te vinden in onze scholingsagenda op www.kckz.nl. Je kunt hierin gericht zoeken in de linker kolom onder 'verfijnd zoekresultaat'.

4 Wanneer kan ik mijn dossier aanmelden voor herregistratie?

Op zijn vroegst 3 maanden voor het einde van jouw registratieperiode.

5 Moet ik apart 10 punten behalen voor de extra verdiepingen in categorie C?

Nee, dat hoeft niet. Alleen wanneer je van deze verdieping een aantekening wilt op je nieuwe KCKZ-certificaat.

6 Waar kan ik mijn EHBO-certificaat uploaden?

Je kunt het pas uploaden in je nieuwe dossier die valt onder norm 2023.

bij werkgroepen en bij de protocollen, en ik regel visitaties bij scholingen.”

“Zorgprofessionals beleven vaak weinig plezier aan computers. Het bijhouden van je dossier is geen dagelijks werk en kan dus gewoon lastig zijn. Maar het is niet de bedoeling dat het je stress oplevert. Bel ons dus liever vaak dan niet.”

Barbara's tip: “Op 10-10 vieren wij ons 10-jarig jubileum tijdens het congres Zorg rondom de geboorte (zie pagina 14). Wij verheugen ons erop jullie daar in levenden lijve te ontmoeten.”

‘Als een kraamverzorgende roept, loop dan hard’

“**A**ls een kraamverzorgende roept, loop dan hard. Dit zei mijn moeder altijd, die ook verloskundige was en met wie ik elf jaar binnen één praktijk werkte. Het is mij met de papelepel ingegoten dat de kraamzorg onze essentiële partner is. En zo heb ik het als verloskundige ook altijd ervaren. Nu werk ik alweer ruim een jaar met veel plezier als zorgdeskundige en aandachtfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld. Het is een heel leuke en brede functie, waarin ik echt bezig ben met de inhoud van de zorg.”

“Vanuit mijn functie houd ik mij ook bezig met de scholingen en het stroomlijnen ervan binnen onze organisatie. De eisen van het KCKZ waren voor onze kraamverzorgenden lang niet altijd duidelijk en zelf vond ik ze ook lastig te doorgronden. Daardoor nam ik vaak contact op met het KCKZ. Zo kwam het dat ze me vroegen voor de herregistratiecommissie. Binnen deze commissie dacht ik mee over hoe de nieuwe norm eruit moest zien. Mijn focus was dat deze simpeler moest.”

“De norm die vanaf april 2023 geldt, creëert meer duidelijkheid voor het veld. Zowel voor organisaties -zodat deze hun scholingen er makkelijker

Sannemarije Ridder was 15 jaar lang verloskundige en werkt nu als zorgdeskundige bij Kraamzorg Het Groene Kruis, Isis Kraamzorg en BabythuisZorg. Ze was lid van onze herregistratiecommissie.

op kunnen afstemmen, met werknemers in verschillende perioden- als voor de beroepsgroep. Je hebt nu enerzijds de verplichte onderdelen. En anderzijds een aantal belangrijke thema's waaruit vrij gekozen kan worden. De nieuwe indeling biedt meer helderheid, flexibiliteit en vrijheid.”

“Het is belangrijk dat er een kwaliteitsregister is en dat het KCKZ landelijke werkwijzen en protocollen opstelt. Ze zoeken daarbij de verbinding met de KNOV, beroepsorganisatie van verloskundigen. Goede samenwerking tussen onze beroepsgroepen is de basis. Als jij iets opmerkt of je zorgen maakt, kaart dat dan aan. Pak je professionele rol! Ik vind het mooi om daaraan te kunnen bijdragen.”

Verdieping Partusassistentie

Moet er niet een apart register komen voor kraamverzorgenden in de partuspool? Die vraag wordt ons vaak gesteld. Een grote groep kraamverzorgenden werkt in een partuspool, maar dat wil niet zeggen dat zij niet of nooit meer bij mensen thuis werken. We hebben daarom één register met een gelijke norm voor iedereen,

waarmee alle kraamverzorgenden hun kennis op peil houden. Indien nodig kun je hiermee altijd toetreden tot de partuspool. En kraamverzorgenden die in een partuspool werken, kunnen hiermee ook altijd weer bij mensen thuis werken. Je kunt wel een speciale aantekening op je certificaat verkrijgen voor de verdieping Partusassistentie

en Acute Verloskunde (zie pagina 4). Hiervoor moet je in de nieuwe norm minimaal acht punten bij- en nascholing behalen voor dit onderwerp. In elke scholing komt dan de 'reanimatie van de natte pasgeborene' aan bod, aangevuld met bijvoorbeeld gevraagde inzet partusassistentie en/of acute verloskunde onderwerpen.

Feiten & cijfers

De kraamzorg heeft de afgelopen 10 jaar niet stilgezeten! Er waren veel belangrijke ontwikkelingen en hoogtepunten, waardoor de professionaliteit met sprongen vooruitging. Binnen de sector vond volop samenwerking plaats om dit samen te bereiken.

2012

Het **Kenniscentrum Kraamzorg (KCKZ)** gaat sinds 2012 over de inhoud van de kraamzorg en de professionalisering van de beroepsgroep door middel van registratie en accreditatie.

Sinds 2016 heeft de sector een eigen brancheorganisatie die de kraamzorg-organisaties ondersteunt: **Bo Geboortezorg**. Er zijn ongeveer 135 kraamzorgorganisaties actief in Nederland.

135

Mijlpaal

De **NBvK** is de Nederlandse Beroepsvereniging voor Kraamverzorgenden. Als vrijwilligersorganisatie kwamen zij jarenlang op voor de belangen van alle kraamzorgprofessionals in de geboortezorg. Recent zijn zij een samenwerking aangegaan met NU'91.

31

In het voorjaar van 2017 voerden we **31 landelijke zorg-protocollen voor de kraamzorg** in, die je eenvoudig kunt inzien in de gratis protocollenapp. Een belangrijke stap in de richting voor meer uniforme zorg.

5

Vijf grote onderzoeksprojecten boden inzicht in de effectiviteit van kraamzorg. De uitkomsten bieden handvatten voor vernieuwing van de zorgindicatie en betere afstemming op de behoefte van cliënten. Lees meer op ZonMw.nl (zoek op kennis over kraamzorg)

Om vanuit de beroepsgroep en sector één duidelijk en stevig geluid te laten klinken over het belang van kraamzorg is **de kernboodschap kraamzorg** opgesteld. Die luidt:

'Kraamzorg is toegankelijke en noodzakelijke zorg. Het zorgt voor een veilige start, voor gezondere kinderen en moeders, richt zich op de zelfredzaamheid van ouders en voorkomt dure zorg nu en later.'

9300

Vier jaar geleden startten we de herregistratie met 9300 kraamverzorgenden in het register.

Dankzij de inspanningen van kraamverzorgende Manon Aué werd in 2021 **de Nederlandse 'thuisbevalcultuur'** toegevoegd aan de lijst van Nederlands immaterieel erfgoed.

9400

Er staan op dit moment 9400 kraamverzorgenden in het Kwaliteitsregister Kraamzorg.

Jullie waarden bepalen de koers naar de toekomst

Dit zijn de zes kernwaarden die kraamverzorgenden koesteren bij de uitoefening van hun vak. Ze zijn sterk met elkaar verbonden, en belangrijk om het leveren van goede zorg nu en in de toekomst te borgen.

1 Alertheid

Vanaf het moment dat je als kraamverzorgende binnenkomt bij een gezin ben je alert. Je let continue op hoe het gaat met de gezondheid van moeder en kind op medisch gebied. Tegelijk observeer je de sociale situatie in het gezin. Dit doe je door goed te luisteren en alert te zijn. Je bent alert door oprechte aandacht te hebben, je voelsprietten te gebruiken en je bewust te zijn van een onderbuikgevoel. Het onderscheidt de kraamzorg van andere beroepsgroepen: doordat kraamverzorgenden bij veel gezinnen thuis komen en veel baby's zien, merken zij het snel als er iets mis is. Wat je signaleert, rapporteer je zorgvuldig aan je (keten)collega's.

2 Deskundigheid

Ook deskundigheid vormt de professionele basis van het vak. Hieronder valt alle kennis en kunde van de kraamverzorgende: van de verzorging van moeder en kind tot aan je voorlichting over voeding. Met deze deskundigheid bereid je ouders voor op het zelfstandig verzorgen van hun baby wanneer de kraamperiode voorbij is. Iedere opgeleide kraamverzorgende bezit de kennis en kunde over haar vak. Daarbij heeft iedere kraamverzorgende de verantwoordelijkheid om dit op peil te houden door het vragen van feedback en het volgen van bijscholing.

3 Communicatie

Heldere communicatie is essentieel bij de uitoefening van het vak. Dit is zowel belangrijk in de relatie met het kraamgezin als met de verloskundige en andere zorgprofessionals uit de keten. Als er goede en open communicatie is, bouw je samen vertrouwen op. En dit vertrouwen is nodig om je deskundigheid te kunnen overbrengen. Een essentieel aspect van goede communicatie is luisteren naar de behoeften van het gezin: afstemmen en niet overstemmen. Empathie hebben en tonen is hierbij de sleutel tot succes. Maar goede communicatie draait ook om: 'horen wat nog niet gezegd is' en 'zeggen wat nog niet gehoord is'.

Als er goede en open communicatie is, bouw je samen vertrouwen op. En dit vertrouwen is nodig om je deskundigheid te kunnen overbrengen.

Laminta Vermeulen van BirthWish, Rotterdam
Foto: Saskia Beek Fotografie

4 Maatwerk

Kraamzorg is bij uitstek zorg die op maat geleverd wordt. Elk gezin is immers uniek met eigen wensen en behoeften. Dit vraagt om flexibiliteit in zowel de zorginhoud als structuur om het uiteindelijke doel van de kraamzorg te bereiken: ouders zijn in staat om na de kraamperiode zelfstandig, of met externe hulp, voor de baby te kunnen zorgen. In het afstemmen en het leveren van zorg is het belangrijk dat er een balans wordt gevonden tussen de autonomie van de cliënt en de deskundigheid van de kraamverzorgende. Op basis van haar kennis en kunde kan de kraamverzorgende een inschatting maken hoe de kraamperiode zal verlopen en hierop de zorginhoud en -structuur aanpassen. Tegelijkertijd is het belangrijk de autonomie van de cliënt te respecteren om te kunnen voldoen aan de wensen en behoeften van ieder gezin, zonder voorbij te gaan aan de essentie van het vak en de werkbaarheid hiervan voor kraamverzorgenden. Maatwerk betekent: zorgvuldig afgestemde zorg tussen kraamgezin én kraamverzorgende.

5 Samenwerking

Als kraamverzorgende ga je een samenwerkingsverband aan met het kraamgezin. Ook werk je (in)direct samen met andere zorgprofessionals

In 2021 voerden we vanuit het Kenniscentrum Kraamzorg online-dialogen met een groot aantal kraamverzorgenden uit heel het land over hun visie op het vak. Dit gebeurde onder leiding van onderzoeker Fleur Lambermom. Uit deze gesprekken kwamen deze zes waarden als belangrijkste uit de bus.

als uit de keten. De verloskundige is, als eindverantwoordelijke van de kraamperiode, je belangrijkste collega. Daarnaast werk je natuurlijk samen met collega-kraamverzorgenden, de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de lactatiekundige, Veilig Thuis en andere ketenpartners. Goede communicatie en onderling vertrouwen tussen de verschillende zorgprofessionals zijn onmisbaar voor een optimale samenwerking. Alleen dan komt jouw deskundigheid in de samenwerking tot z'n recht.

6 Vertrouwen

De kraamverzorgende komt in een kwetsbaar moment in het leven van kraamgezin. Het creëren van onderling vertrouwen met zowel het kraamgezin als met andere zorgprofessionals uit de keten is daarom essentieel. Als er vertrouwen is, kan je je deskundigheid beter overbrengen. Het werkt ook de andere kant op: door je deskundigheid te laten zien, bevordert dit het vertrouwen van het kraamgezin en van ketenpartners. Daarnaast kan onderling vertrouwen worden opgebouwd door goed te luisteren en helder (non-verbaal) te communiceren. **k**

Korte berichten

Save
the
Date

Dinsdag 10 oktober in de Reehorst te Eden: **congres Zorg rondom de geboorte**

Op dinsdag 10 oktober vindt, speciaal voor kraamverzorgenden, het congres Zorg rondom de geboorte plaats in de Reehorst in Ede. Na de succesvolle eerdere edities in de Apenheul en de Beekse Bergen werken we samen met congressen MetZorg aan een mooi nieuw inhoudelijk programma voor jou en je collega's. Ook vieren we op deze dag, de tiende van de tiende, dat het Kenniscentrum Kraamzorg alweer 10 jaar bestaat!

We maken er een extra feestelijke en vakinhoudelijk interessante dag van samen! Kom jij ook?

Binnenkort ontvang je meer informatie over de inhoud van het programma en hoe je je kunt aanmelden.

Beslisboom toelating kraamzorg

Aan welke vereisten moet je voldoen om jezelf kraamverzorgende te mogen noemen en te kunnen instromen in het Kwaliteitsregister Kraamzorg? De Beslisboom toelating kraamzorg geeft kraamzorgorganisaties en mensen die kraamverzorgende willen worden hier inzicht in. Heb je bijvoorbeeld 15 jaar geleden de opleiding tot verzorgende IG gedaan, maar nog nooit in de kraamzorg gewerkt? Dan kun je niet gelijk instromen. We beschermen hiermee de kwaliteit van het beroep.

Kijk op www.kckz.nl en gebruik als zoekterm: beslisboom

Tijden veranderen, de kraamzorg verandert mee

Janet de Vries werkt bij kraamzorgbureau Novo Peri in Sleewijk. Ze was lid van onze herregistratiecommissie.

“In de dorpjes van ons werkgebied wonen vrij traditionele en betrokken gezinnen. Maar ik heb ook te maken met ouders die extra aandacht nodig hebben om hun ouderrol met vertrouwen te kunnen oppakken: mensen die tobben met hun geestelijke gezondheid of die vanuit huis zelf veel hebben meegemaakt. Dit motiveerde mij ruim twee jaar geleden om mee te doen aan een onderzoeksproject over de kraamzorg aan kwetsbare gezinnen.”

“Nu mijn eigen kinderen al wat ouder zijn, vind ik het leuk om wat meer verdieping te zoeken in het vak. Je hoort dan de visies van anderen, je wordt er wijzer van. Zo raakte ik dus ook betrokken bij het kenniscentrum. Het leek me interessant om hier achter de schermen te kunnen kijken, want we waren er best wel eens kritisch over. Als kraamverzorgenden willen we scholingen doen waar we iets aan hebben. Volgende week gaat ons team de scholing over hyperbilirubinemie (geel zien, red.) doen, daar hebben we enorm veel zin in. Maar volg je een scholing echt om aan je punten te komen, dan voelt dat vervelend. Aan het pakket van bij- en nascholingscisen dat er nu ligt, heeft iedereen wat. Je hebt daarin volop keuzemogelijkheid. Het was heel leuk om bij de totstandkoming ervan betrokken te zijn. Het verbaasde me hoeveel energie erin wordt gestoken om het plaatje voor alle partijen te laten kloppen.”

“Ons werk is tegenwoordig meer gericht op zorgop-maat en minder op het huishouden. Dat vind

ik een prima ontwikkeling. Wat het zwaarst is moet het zwaarst wegen, en dat is meestal niet het huishouden. Nu de meeste vaders thuis zijn, pas ik mijn werktijden aan op de begeleiding die nodig is rond de voedingsmomenten. Het is voor mensen meestal fijner als je de tijd neemt voor een goed gesprek dan dat je de hele badkamer op z'n kop zet. Die omslag heb ik zelf ook wel moeten maken. De ouders lezen zich tegenwoordig heel goed in, wat soms meer onrust dan rust geeft. Tegelijk is de hele maatschappij zo gejaagd geworden. Vroeger zat het huis vol met kraamvisite, tegenwoordig is iedereen druk met z'n eigen leven. De jonge ouders staan onder hoge druk, maar stellen ook hoge eisen aan zichzelf. Ze willen het graag zo goed doen. Jammer dat ze onderling vaak alleen de mooie verhalen delen, waardoor soms een onrealistisch beeld ontstaat. Door in de kraamtijd tijd en ruimte te nemen om te luisteren, leer je de achtergronden van een gezin kennen. Zo ontdek je samen met ouders wat zij nodig hebben om straks zelfstandig verder te kunnen.” **k**

Kraamverzorgende: Laminta Vermeulen van BirthVillage
Foto: Saskia Beek Fotografie

Colofon

mei 2023

Tekst en redactie:

Laura Jansma

Vormgeving:

Donna van Kessel,
Twin Media bv, Zeist

Druk:

Veldhuis Media, Meppel

Deze special van het KCKZ wordt verstuurd aan alle kraamverzorgenden die ingeschreven staan in het kwaliteitsregister.

KCKZ
Kenniscentrum Kraamzorg

Kraam
support